

Undervisningsministeriet
Uddannelsesstyrelsen.
Juridisk kontor for erhvervsrettede uddannelser
Vester Voldgade 123, 1552 København V

Att. Fuldmægtig Kirsten Lippert

Den 4. februar 2005

HØRINGSSVAR VEDR. FORSLAG TIL EN NY PÆDAGOGUDDANNELSE

Børnerådet skal indledningsvist minde Undervisningsministeriet om at Børnerådet ifølge Socialministeriets bekendtgørelse nr. 2 af 5. januar 1998, skal høres i forbindelse med ny lovgivning og andre centrale udspil som vedrører børns liv og opvækst i Danmark. Stk. 3. lyder, ”I forbindelse med lovgivningsinitiativer og andre initiativer, der har betydning for børns opvækstvilkår, vil Børnerådet blive hørt.”

Vi skal i det følgende redegøre for principielle og konkrete overvejelser om forslaget til en ny pædagoguddannelse.

Generelle kommentarer

Børnerådet er tilfreds med, at Undervisningsministeren, først i sin redegørelse om hhv. lærer- og pædagoguddannelsen og nu i lovforslaget, imødekommer ønsket fra mange sider om en reform af pædagoguddannelsen. Børnerådet deler ministerens ønske om at skabe en mere ensartet pædagoguddannelse gennem at etablere centrale CKF’ere. Men vi ønsker fortsat, at det enkelte CVU / seminarium skal kunne udbyde pædagoguddannelse med et særligt præg og fokus.

Børnerådet er tillige tilfreds med, at uddannelsens praktikdel ønskes omlagt - men finder det samtidig problematisk at der ikke er enighed med de kommunale parter om omkostningerne ved omlægningen af praktikken til SU. Lad os minde om, at lønnen til praktikanter finansieres gennem omlægning af det eksisterende lønbudget. Lovforslagets bemærkninger om, at studerende på SU stadig udgør et beskæftigelsesaktiv, er uholdbart, ikke mindst når lovforslaget samtidig gør det muligt at dele denne praktikperiode i to, hvad der isoleret set er en udmærket ide.

Børnerådet ser gerne en mere ambitiøs praktikomlægning, som helt afskaffer den lønnede praktik og samtidig bevarer institutionernes lønbudgetter intakt, således at omlægningen ikke bidrager til at forringe personalenormeringen til skade for opgaveløsningen og børnene.

Lovforslaget opererer med to begreber, uddannelsens ”faglige grundlag”, som er uddannelsens forskellige elementer hver for sig og i forening, og begrebet

uddannelsens ”faglige kerne”, som angiveligt præciserer at uddannelsens faglige grundlag består af fagene; pædagogik, psykologi, socialfag, sundhedsfag, dansk, kommunikation, organisation og ledelse, praktikuddannelse, samt mindst ét kultur- og aktivitetsfag.

I lovforslagets bemærkninger beskrives det, at de studerende skal vælge et begrænset antal af disse fag, dog er dansk obligatorisk. Denne opbygning indebærer, at der er en risiko for en nedprioritering af uddannelsens musiske fag, som befinder sig i en faggruppe med naturfag. Idet de fleste studerende må forventes at følge undervisningen i naturfag af hensyn til arbejdet med læreplaner på daginstitutionsområdet. Samtidig må AK fagene tåle et samlet mindre timetal af hensyn til opprioriteringen af dansk.

Dette finder Børnerådet uholdbart, og vi mener, at der er en reel risiko for, at vi kommer til at uddanne pædagoger, som kun i beskedent omfang har viden om børnekultur - og som kan praktisere selv, iværksætte musiske aktiviteter, kan instruere i drama og musikforløb osv. En sådan situation ville være katastrofal for daginstitutioner og døgninstitutioner, som allerede i dag mange steder oplever en nedgang i denne type af aktiviteter, herunder højtlesning. (Kilde: Projekt Fra læsefæl til læsehest, Næstved Kommune 2001)

Vi antager, at kravet om mere faglighed ofte udlægges som mere boglighed, og at det omsættes i flere strukturerede aktiviteter med fokus på indlæring af tal og bogstaver. De musiske fag står efter Børnerådets mening alt for svagt i beskrivelsen af ”fagets kerne”. Børnerådet vil derfor foreslå, at udvidelsen af faget dansk tilvejebringes ved en beskeden forkortelse af de to lange praktikperioder. Fra 15 mdr. til 12 mdr. som også foreslået af Danmarks Evalueringsinstitut i evaluering af pædagoguddannelsen fra 2003 (Kilde: Pædagoguddannelsen. Danmarks Evalueringsinstitut 2003).

Endelig finder Børnerådet at lovforslaget lider af en alvorlig forglemmelse. Intet steds omtales det, at studerende gennem uddannelsen skal undervises i og stifte bekendtskab med FN's Konvention om Barnets Rettigheder, som dog er et centralt dokument for vores forståelse af børn som selvstændige individer - og fundamentet for stadig mere lovgivning om børn. Børnerådet finder, at undervisning i børns rettigheder som defineret i Børnekonventionen må indgå som beskrevet krav under centrale kundskaber og færdigheder. Således at pædagoger fremover både kender og mestrer Børnekonventionen i praksis. Vi skal henvise til konventionens artikel 29 og 41, som indskærper nationalstaternes forpligtelse til at udbrede kendskabet til menneskerettigheder i undervisningen af børn, og som indskærper forpligtelsen til udbredelsen af Børnekonventionen.

Til lovforslagets enkelte dele har Børnerådet følgende bemærkninger.

Ad. § 1. stk.2

Her beskrives de overordnede kompetencer som uddannelsen skal bibringe de

studerende, herunder evnen til at vælge adækvate metoder, tilrettelægge pædagogiske forløb osv. Vi savner to ting i punkterne 1-6.

For det første ønsker vi, at evnen til at forstå og anvende teori skal indgå i det første punkt. Det er ikke kun et spørgsmål om at kunne opstille mål og handlingsplaner, men at kunne opstille mål og handlingsplaner som også kan forklares og begrundes teoretisk.

For det andet ønsker vi, at der i pkt. 3 også nævnes ”kultur”, som et fænomen der indgår i den formidlingsforpligtelse, som de studerende skal erhverve sig. Og vi ønsker i forlængelse heraf, at opgaven i pkt. 3 beskrives som en dialogisk relation, mere end som en formidlingsforpligtelse, der kun går den ene vej. Det handler også om, at de studerende skal opnå en sensibilitet overfor andre værdier end deres egne, institutionens eller samfundets.

Ad. § 5.

Paragraffen oplister pædagoguddannelsens fagrække, og det konstateres, at den studerende vælger aktivitetsfag indenfor et omfang som institutionen tilbyder. Heri ligger, som allerede omtalt, en risiko for at studerende, som f.eks. vælger naturfag, i for beskedent omfang vil kunne modtage undervisning i de øvrige AK fag. Børnerådet ønsker, at det præciseres i loven, at institutionen skal sikre, at alle studerende også fremover modtager undervisning i musiske fag i et gennemsnitligt uændret omfang.

Ad. § 6.

Børnerådet er enig i, at dele af undervisningen skal tilrettelægges i moduler, som de studerende tilmelder sig. Og Børnerådet finder omfanget af specialisering passende. Vi tror, at en ”mild” specialisering kan bidrage til at styrke fagligheden. Vi ønsker dog at præcisere, at den studerendes valg af modul, eller egen sammensætning af modul, ikke bør gennemføres for tidligt i uddannelsen, idet det da vil kunne blokere for uddannelsens målsætning om at bevare en bred kompetence og at kvalificere til varetagelse af opgaver indenfor hele det pædagogiske felt. Vi ønsker tillige modulerne beskrevet som fordybelsesperioder, i overensstemmelse med de overvejelser der er gjort i evalueringsinstituttets rapport.

Ad. § 7.

Børnerådet har noteret sig, at et modul tillige kan tilrettelægges i samarbejde med andre relevante uddannelser, og sigte mod at opnå samarbejdskompetence til det pågældende område. Børnerådet savner en konkret beskrivelse i lovens bemærkninger af, hvilke uddannelser der især sigtes til, med eksempler på modulets indhold. Endvidere savner vi adgang til, at studieforløb fra andre mellemlange videregående uddannelser kan anerkendes som moduler i pædagoguddannelsen. Vi skal efterlyse ministeriets svar på om det vil kunne forekomme.

Ad. § 8.

Børnerådet er tilfreds med beskrivelsen af progression i praktikuddannelsen, herunder at den studerende udarbejder en praktikuddannelsesplan. Det forudsættes at praktikuddannelsesplanen tilrettelægges sådan, at der sikres sammenhæng med den øvrige uddannelse og bachelorprojekt. Vi forstår formuleringen således, at den studerende tidligt i studiet skal introduceres til kravene til et bachelorprojekt - snarere end, at den studerende skal lægge konkrete planer for projektets gennemførelse, allerede før den første længere praktikperiode, og ønsker ministeriets kommentarer hertil.

Børnerådet vil anbefale, at ikke kun praktikken på tredje studieår omlægges til SU-finansiering, men også praktikken på 2 studieår. Vi ønsker samtidig at pointere, at vi forudsætter, at der skabes en forståelse med de kommunale organisationer om omkostningerne, idet en omlægning fra arbejdspraktik til en praktik som i højere grad tilrettelægges i forhold til fastlagte uddannelsesmål, gennem inddragelse af kommunale lønmidler, vil føre til en betydelig personalereduktion på institutionerne. Når institutionerne fortsat forventes at spille en aktiv rolle i praktikuddannelsen, vil det være benspænd, hvis praktikomlægningen i praksis fører til personaleudtynding.

Ad. § 10. stk.1.

Børnerådet er enig i, at adgangskravene skal skærpes, for at kunne styrke fagligheden i uddannelsen og bringe uddannelsen på niveau med andre professionsbacheloruddannelser. Børnerådet ønsker dog samtidig, at muligheden for at kunne optage studerende på grundlag af deres realkompetencer skal bevares og beskrives af undervisningsministeriet, således at potentielle ansøgere med evne og lyst til at studere ikke holdes ude.

Stk.4

Til gengæld vil Børnerådet anbefale, at der ikke indføres en egentlig mødepligt, uanset at den forbeholdes perioder med gruppe- og projektarbejde samt i praktikuddannelsen. At indføre mødepligt i praktikken anskueliggør netop, at praktikken ikke, som beskrevet, i højere grad kan tilrettelægges i forhold til fastlagte uddannelsesmål.

Stk.5

Børnerådet er enig i, at CKF vil bidrage til en mere ensartet uddannelse på tværs af institutioner, hvilket igen kan skabe større overensstemmelse mellem studieforløb og eksamen og etablere et mere ensartet grundlag at vurdere på. Det er ikke Børnerådets opfattelse, at der er behov for at udvide antallet af prøver og praktikvurderinger.

Ad. § 11.

Børnerådet er tilfreds med adgangen til at godkende merit. Herunder at den særligt tilrettelagte uddannelse, under åben uddannelse, videreføres uændret. Der vil også i fremtiden være en stor gruppe af tidligere pædagogmedhjælpere, for hvem den særligt tilrettelagte uddannelse er vejen til en varig arbejdsmarkedsforankring.

Med venlig hilsen

Klaus Wilmann, formand
og Bente Ingvarsen, sekretariatschef

Børnerådet 4. februar 2005

Med venlig hilsen Klaus Wilmann, formand og Bente Ingvarsen, sekretariatschef